באיזה שינויים], ב) [לגירסי רש"ל לקמן בסמוך דמוחק בר ילחק א"כ גם הכא מוכרח למחוק], ג) [בכת"י נוסף: רחמנא], ד) רש"ל

מ"ז, ה) וערכין ל ע"חן,

[בכת"י נוסף: שאינו

[ויקרא כה, נא],

יכול], ל) [ויקרא כה, כו], () [ערכין ל ע"ב],

() ובדפו"ר: ברשותיה.

כשהכסיף], ע) [שם, ל],

פ) [שס, כט], ל) [ערכין
ל ע"ב], ק) [בדפו"ר:
ומשמע. וכל"ל. (רש"ש)],

ר) [בדפו"ר: לחזר שלא מפקע אחוזה מיורשיה ולפי

שיפה וכו׳ן, ש) וערכין

כט ע"ב], ס [כריתות כב ע"ב], ח [נדל"ל דקאמר],

ב בן, יו נייל ליקונון (כלפו"ו: לר"ש. וגדל"ל

לרב ששחז.

כו], ל) [ערנ

רג א מיי׳ פי״ל מהל׳ שמיטה ויובל הלי יח: ב מיי פ"ב מהלי עבדים הלכה ז:

רה ג מייי שם הלכה י: רו ד מייי פ״ה מהל פ״ה מהל׳ ערכין הלכה ב סמג עשין קנד: רו ה מיי פי״א מהלי

נאולתו גמר. נכחה

היא אלא גלוי מילחא בעלמא הוא

דאי ג"ש גמורה היא א"כ מאי האמר

או דלמא לקולא אמרינן לחומרא לא

אמרינן הא כיון דהוי ג"ש בין לקולא

בין לחומרא אית לן למילף דאין ג"ש

למחצה יכן משמע לקמיה גבי בתי

ערי חומה ⁶⁾ קאמר היכא דגלי גלי והיכא דלא גלי לא גלי ואי ג"ש היא

אפילו היכא דלא גלי נמי:

איתיביה. פי׳ מסיפא דקתני

ערי חומה יוכיח שאינו לוה וגואל

לרבי שמעון בי דילמה הך ברייתה

אמיא כוותיה דרבי שמעון והא דקאמר

לעיל גבי בתי ערי חומה שלוה וגואל

קרא במקדיש אם גאל יגאל אבל

מוכר בית בבתי

לר"ת דלאו ג"ש גמורה

שמיטה הלכה טו: בח ו מיי׳ שם הלכה יו: רמ ז מיי׳ פ״ד מהלכות ערכין הלכה ט [יט]: רי ח מיי׳ פי״ב מהלי שמיטה הלכה ד:

מוסף רש"י

זה הנמכר לעבודת כוכבים עצמה. שהיה נעשה משרת לעבודת ולשחוב מים (ערכין ל: יי-י יי וכ״ה בב״ק קיג: וב״ח וגואל לחלאין ואם תאמר מאי פריך ולם לחלוסות (ויקרא כד מון. אמר ליה. חביי מון. אמר ליה. חביי לסיום מון. התם הא אהדריה קרא. שיהו מרחמין עליו (ערכין שם). וגואל לחלאין היינו בתר דרבי לן אבן. כלומר שלח יגאל לעולס (שם). נחמיר עליה. שאם נמכר במנה והכסיף יחשב במחמים כדכתיב מכסף מקוחו (שם). וכי יש שנים שתהא שנה קרא אם עוד רבות בשנים, או שנה פחותה מחברתה אם יש ריבוי בכחפו בשנים טם יש ריבוי בנספו בשנים שהוא עומד בהן, כלומר מה שהשביחו ישיב גאולתו מכסף מקנחו, דאין מחשב אלא כמה שנמכר, ואם מעט נשארו דמיו בשנים שהכסיף, כפי שניו ישיב את גאולתו (שם). ואימא הכי קאמר. קרא, היכא ה תרתי שני ופשו עד יובל ליתיב ארבעי עד יובל ליתיב ליה כמה שמגיע לארבע שנים מכסף מקנתו לפי משבון שקנאו (שם). כפי שניר. לפי שנים שהיה עדיין חייב לעובדו ולחו בהכסיף והשביח משתעי (שם). בבתי ערי חומה

מאחר, וגואל. ואם ירנה

יגאל לחלאיו (שם).

זה הנמכר לעבודת כוכבים עצמה. לחטוב עצים ושאר צרכיה ולא לשם אלהות: הא אהדריה קרא. לכל ישראל לרחם עליו: לידחי אבן אחר הנופל. אדחה אבן שלא מהא לו גאולה: רבום בשנים. משמע שיהא רבוי בשנים וכי אפשר להיותן מרובות על שש או מועטות: אלא. ה"ק אם יש רבוי בדמיו שנתרבה בתוך שנים הללו כגון שהשביח מכסף מקנתו חשוב כמשעת קנייה להקל: נסמעט כספו. בתוך שנים הללו חשוב אותו כפי דמי שניו של עכשיו: ניסיב ליה. דמי ארבע שנים ולא איירי קרא לא בהשביח ולא בהכסיף: לחלאין. הגיע ידו לדמי חלי גרעונו יתנס וימעט חלי שניו מעליו: או אין

זה הנמכר לעבודת כוכבים עצמה אמר ליה התם הא אהדריה קרא ידתני דבי רבי ישמעאל הואיל והלך זה ונעשה כומר לעבודת כוכבים אימא לידחי אבן אחר הנופל תלמוד לומר יאחרי נמכר גאולה תהיה לו אחד מאחיו יגאלנו ואימא גאולה תהיה לו כי היכי דלא ליממע בין העובדי כוכבים הא לענין פדיון נחמיר עליה מדרבי יוםי ברבי חנינא אמר רב נחמן יבר יצחק תרי קראי כתיבי כתיב 2אם עוד רבות בשנים וכתיב מרובות שנים וכי יש שנים מרובות נאם מעם מאוים ויש שנים מועמות אלא נתרבה כספו מכסף מקנתו נתמעם כספו כפי שניו ואימא הכי ים קאמר היכא דעבד תרי ופש ליה ד' ניתיב ליה ד' מכסף מקנתו עבד ד' ופשו ליה תרתי ניתיב תרתי כפי שניו א"כ נכתוב קרא אם עוד רבות שנים אם מעט נשאר שנים מאי בשנים נתרבה כספו בשנים

הר אמר רב יוסף דרשינהו רב נחמן ס(בר יצחק) להני קראי כסיני (סימן עבד בית חצאי' בית עבד קרובים) בעא מיניה רב הונא בר חיננא מרב ששת עבד עברי הנמכר לעובד כוכבים נגאל לחצאין או אינו נגאל לחצאין גאולתו ⁴גאולתו משדה אחוזה גמר מה שדה אחוזה *אינו נגאל סלחצאיז אף האי נמי אינו נגאל לחצאין או דילמא לקולא אמרינן לחומרא לא אמרינן א"ל לאו אמרת התם יומכר כולו ולא חציו ה"ג נגאל כולו ולא חציו אמר אביי אם תימצי לומר ינגאל לחצאין ימשכחת לה לקולא ולחומרא לקולא זבניה במאה יהב ליה חמשין פלגא דדמי ואשבח וקם על מאתן אי אמרת נגאל לחצאין יהיב ליה מאה ונפיק ואי אמרת אין נגאל לחצאין יהיב ליה מאה וחמשין ונפיק והאמרת נתרבה כספו מכסף מקנתו כגון ראוקיר וזל ואוקיר משכחת לה לחומרא זבניה במאתן יהיב" מאה פלגי דדמי ואיכםף וקם על מאה אי אמרת נגאל לחצאין יהיב ליה חמשין ונפיק ואי אמרת אין נגאל לחצאין הנך מאה פקרון נינהו גביה יהיב להו ניהליה ונפיק בעא מיניה רב הונא בר חיננא מרב ששת המוכר בית בבתי ערי חומה נגאל לחצאין או אינו נגאל לחצאין גאולתו גאולתו משדה אחוזה גמר מה שדה אחוזה אינה נגאלת לחצאין אף האי נמי אינו נגאל לחצאין או דילמא היכא דגלי גלי היכא דלא גלי לא גלי א"ל ממדרשן של ר"ש נשמע שלוה וגואל וגואל לחצאין דתניא ינאל ∘ימלמר שלוה נשמע שלוה וגואל וגואל לחצאין דתניא וגואל וגואל לחצאין אמר ר"ש מה מעם לפי שמצינו במוכר שדה אחוזה שיפה כחו שאם הגיע יובל ולא נגאלה החוזרת לבעליה ביובל הורע כחו ישאינו לוה וגואל וגואל לחצאין מקדיש שהורע כחו שאם הגיע יובל ולא נגאלה ייוצאה לכהנים ביובל יפה כחו שלוה וגואל וגואל לחצאין האי מוכר בית בבתי ערי חומה גמי הואיל והורע כחו "שאם מלאה לו שנה תמימה ולא נגאלה נחלט יפה כחו שלוה וגואל וגואל לחצאין איתיביה אם גאל יגאל מלמר שלוה וגואל וגואל לחצאין שיכול∞ והלא דין הוא ומה מוכר שדה אחוזה שיפה כחו שאם הגיע יובל ולא נגאלה חוזרת לבעליה ביובל הורע כחו שאין לוה וגואל וגואל לחצאין מקדיש שהורע כחו שאם הגיע יובל ולא נגאלה יוצאה לכהנים ביובל אינו דין שהורע כחו שאין לוה וגואל וגואל לחצאין מה למוכר שדה אחוזה שכן הורע כחוף ליגאל מיד תאמר במקדיש שיפה כחו ליגאל מיד מוכר בית בבתי ערי חומה יוכיח שיפה כחו ליגאל מיד ואין לוה וגואל וגואל לחצאין לא קשיא

נגאל. כלל אלא א"כ מלא כדי גאולתו: שדה אחווה. כתיב בה י ומצא כדי גאולתו ולא לחלאין א והכא כתיבש ישיב גאולתו ולא כתיב כדי: או דילמא לקולה המרינן. דגהולת חלהין יש בה להקל ולהחמיר כדלקמיה והיכא דהוי קולא לגביה אמרינן דנגאל והיכא דהוי חומרא אמרינן דאינו נגאל כדאמר קרא גבי השביח והכסיף דאולינן לקולא: לאו אמרת. לעיל (דף ית.) גניבו חמש מאות ושוה אלף לדברי הכל אינו נמכר אלמא ונמכר כולו ולא חליו משמע הכא נמי דכתיב (ויקרא כה) או השיגה ידו ונגאל כולו ולא חציו משמע: משכחת לה לקולא. דהויא לה הגאולה קולא גביה לטובתו ומשכחת לה לרעתו: זבניה במחה. מכסף מקנתו נתמעם כספו בשנים כפי שניו

קנאו במנה ויהיב ליה האי עבד בתר הכי חמשים בגאולת חליו אי אמרת הויא גאולה כי אייקר תו לא 0 ברשות דמריה אייקר אלא פלגיה ואם בא עכשיו לגמור פדיונו יהיב ליה מאה ונפיק: ואי אמרת אינו נגאל. אייקר כוליה ברשות דמריה ויהיב ליה מאה וחמשין: והא אמרת נתרבה כו'. דהיכא דנשבח אין מחשבים לו אלא כשעת מקנתו: דחייקר וזל וחייקר. שקנהו במאתים והוזל ועמד על מנה וחשיב ליה כפי שניו ונתן לו חמשים ולא הספיק לגמור פדיונו עד שהוקר ועמד על מאתים: ה"ג במסהנא ואי אמרם אינו נגאל להלאין הני מאה פקדון נינהו גביה יהיב ליה ניהליה ונפיק. ול"ג והא אמרת נתמעט כספו כו׳: וחי חמרת חינו נגחל לחלחין. לא קנאן האדון בתורת גאולה ועכשיו שהכסיף הוא עומד כוליה לפדותו והנך זוזי הוו פקדון גביה ויהיב להו ניהליה ונפיק: המוכר בית בעיר חומה. שהוא נגאל עד שנה ולה יותרש: נגחל לחלחין. חם נתן חלי דמיו בתוך שנה מפריק פלגיה או לא: גאולתו. ימים תהיה גאולתום: היכח דגלי. בכדי גחולתו למימרח דכולה גאולה בעינן גלי: והיכא. דלא כתיב בה כדי לא מייתינן ליה: שלוה. אם אין לו לוה מאחרים וגואל מה שאין כן מוכר בשדה אחוה דבעינן והשיגה ידו (ויקרא כהט) ש משמע נמי שגואל לחלאין: ואם גאל יגאל. במקדים שדה אחוזה: לפי שמלינו כו'. ר"ש דריש טעמא דקרא בכל דוכתא (ב"מ דף קטו.) והכא נמי יהיב טעמא לקרא ואשמעינן דהקפידה מורה יי לחזור שלא מפקע אחוזה מיורשים לפי שיפה כח מוכר שחין נחלתו נפהעת שהרי חוזרת לו ביובל

תורה אור השלם

 אַחֲרֵי נִמְכַּר נְאֻלְה תהיה לו אחד מאחיו יִגְאֶלֶנוּ: ויקרא כה מח 2. אָם עוֹד רַבּוֹת בַּשְׁנִים בּי יְּבֶּב כֵּּיוּ יְשִׁיב נְּאֻלְּתוּ מִבֶּסֶף מִקְנָתוֹ:

ויקרא כה נא 3. וְאָם מְעֵט נְשְׁאַר בַּשָּׁנִים עַד שְׁנַת הַיּבֵּל וְחִשַּׁב לוֹ בְּפִי שְׁנָיו יָשִׁיב אֶת גָאֻלֶּתוּ:

4. ואִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה לוֹ גאַל וִהְשִּינָה יָדוֹ וֹמְצָא

5. וְאָם נָּאל יִנְאַל אֶת. הַשְּׁרֶה הַמַּקְרִישׁ אתו וְיָסַף הַמִשִּׁית בָּסָף עָרְכְּךְּ עליו וקם לו:

גליון הש"ם

גמ' מלמד שלוה וגואל וגואל לחצאין. עיין כ״כ דף קג ע״ל מד״ה ולמלי וערכין דף לא ע"א תד"ה

הנהות הב"ח (ל) רש"י ד"ה מוכר וכו׳ שאכלה לפני גאולתו:

מוסה תוספות א. דעבדינן האי גאולתו

> לפיכך לא חש ליפות כחו ללוות ולגאול לחלאין אבל מקדיש לפי שהורע כחו להפסיד נחלתו ביובל כדכתיב (ויקרא ה) והיה השדה בלאתו ביובל קדש וגו' ומתחלק לכהנים ייפה הכחוב כחו בחחלת פדיונו ללוות ולגאול לחלאין ומהכא אים לן למיגמר נמי מוכר בית בבתי ערי חומה דלוה וגואל וגואל לחלאין שהרי הורע כחו ליחלט בסוף שנה ולא ילא ביובל: איסיביה. דקתני סיפא מוכר בית בבתי ערי חומה יוכיח שאין לוה וגואל וכו': מוכר שדה אחוזה הורע כהו ליגאל מיד. עד שתהא שתי שנים ביד הלוקח כדכתיב (שם כה) במספר שני תבואות ימכר לך אין מכירה פחותה משתי שנים מעת לעת™ ואח״כ גואל בגרעון כסף כדכתיב (שם) לפי רוב השנים וחשב את שני ממכרו וגו' כמה שנים הם משלקחה עד היובל שהיה עתיד להחזיר לבעלים טשרים שנה ודמיה טשרים מנה הרי שקניית תבואות כל שנה במנה וכן יגרע לכל שנה שאכלה (6) לפי גאולתו: